

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 2/1985-86 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av 6 § landskapslagen om studiestöd.

Landstinget har den 20 december 1985 inbegärt kulturutskottets utlåtande över nämnda framställning. Utskottet, som i ärendet hört vicelantrådet Gunnevi Nordman, lagberedningssekreteraren Birgitta Björkqvist och byråsekreteraren Cordi-Maj Öhman, får med anledning härav anföra följande.

I framställningen föreslås att reglerna om efterskänkning av studielån skall ändras. Enligt gällande lag är låntagarens medellöshet en absolut förutsättning för att studielånsfordran skall kunna efterskänkas, något som i praktiken kan bli oskäligt betungande för låntagaren och hans anhöriga som t.ex. kan bli tvingade att sälja den egna bostaden. Dessutom krävs för efterskänkning vid invaliditet, enligt gällande regler, att låntagaren skall vara varaktigt arbetsoförmögen. I vissa fall då låntagaren efter långvarig arbetsoförmåga kan rehabiliteras till att utföra vissa arbetsuppgifter kan en indrivning långt i efterskott tyckas oskälig. Landskapsstyrelsen föreslår därför att 6 § 3 mom. landskapslagen om studiestöd ändras så att medellöshet och varaktig arbetsoförmåga inte längre skall vara absoluta förutsättningar för efterskänkning. Enligt ändringsförslaget skulle landskapsstyrelsen, efter skälighetsbedömning, kunna efterskänka studielån om låntagaren avlidit, om låntagaren är varaktigt arbetsoförmögen eller om låntagaren varit arbetsoförmögen under sammanlagt fem år.

På samma grunder som landskapsstyrelsen anser kulturutskottet att kraven för efterskänkning av studielån bör göras mindre stränga. Utskottet omfattar landskapsstyrelsens ändringsförslag vad avser efterskänkning p.g.a. arbetsoförmåga men kan inte omfatta förslaget om att landskapsstyrelsen skall pröva om studielån skall efterskänkas då låntagaren avlidit.

Vid behandlingen av ärendet har framkommit att landskapsstyrelsen som motiv för att efterskänkning skall prövas också vid låntagarens dödsfall, anför rättviseskäl. Utskottet har funnit det svårt att anlägga ett rättviseperspektiv på efterskänkning p.g.a. dödsfall. Utskottet kan inte föreställa sig att någon studielåntagare skulle kunna anse det orättvist att en annan låntagare får efterskänkning sedan han

avlidit. Studier är en personlig investering som inte kan utnyttjas av de anhöriga varför en efterskänkning av studielån inte heller kan tyckas orätt gentemot efterlevande till t.ex. bostadslåntagare

Utskottet har därtill noterat att här är fråga om synnerligen få fall och att lånebeloppen är jämförelsevis små. Dessutom har utskottet konstaterat att anhöriga till avlidna studielåntagare på Åland, genom landskapsstyrelsens förslag, skulle kunna komma i en sämre ställning än anhöriga i riket.

Av ovannämnda anledningar har utskottet funnit att studielån som av landskapsmedel betalats till kreditinrättning jämte ränta alltid skall efterskänkas om låntagaren avlidit. Om låntagaren varaktigt är eller under fem år varit arbetsförmögen kan studielånet efterskänkas om låntagarens inkomst och förmögenhet är sådana att en indrivning av studielånet skulle vara oskälig.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Landstinget måtte anta det i framställningen ingående lagförslaget, med följande ändringar:

6 §.

Studielån som av landskapsmedel (uteslutn.) betalats till kreditinrättning jämte ränta skall efterskänkas om låntagaren (uteslutn.) avlidit. Om låntagaren är varaktigt arbetsförmögen eller (utslutn.) varit arbetsförmögen under sammanlagt fem år kan befrielse från återbetalning beviljas om låntagarens betalningsförmåga, med beaktande av den inkomst och förmögenhet som står till hans förfogande är sådan att det skulle vara oskäligt att indriva studielånet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1986.

Lagen tillämpas även på fordringar som landskapet i egenskap av borgensman för studielån har betalt och som inte har indrivits då lagen träder i kraft.

Mariehamn den 14 januari 1986.

På kulturutskottets vägnar:

Barbro Sundback
ordförande

Susanne Eriksson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sundback, viceordföranden Gustafsson och ledamöterna Fagerholm, Lindholm och Sundberg.